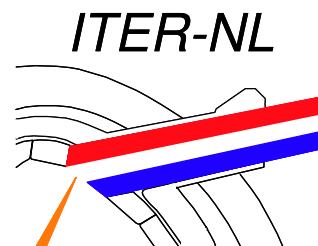

ITER-NL Nieuwsbrief

Jaargang 1, nummer 2 – Maart 2007

ITER-NL Nieuwsbrief

Hierbij de tweede maandelijkse rapportage vanuit het ITER-NL team. Deze nieuwsbrief meldt naast de voortgang in de werkpakketten goed nieuws omtrent de voortgang van de formalisering van het ITER-NL traject.

Status algemeen

In de afgelopen maand is in goed overleg met het ministerie van OCW de definitieve tekst voor het besluit van het ITER-NL programma opgesteld. De definitieve tekst werd op dinsdag 6 maart 2007 vastgesteld en zal door het CFI verder administratief worden afgehandeld. Een officieel besluit en de daarbij behorende financiering zijn mogelijk nog deze maand beschikbaar. Onderdeel van de afstemmingen in de besluittekst was de regelgeving m.b.t. de Nederlandse industrie en het MKB, die in grote lijnen werd opgesteld. Hierover wordt meer gezegd bij werkpakket 3, hieronder. De komende weken wordt deze regelgeving vertaald in overeenkomsten t.b.v. het werk met industrie en MKB, worden de inkoopprocedures voorbereid - we hebben te maken met de Europese aanbestedingsregels - en bepaalt de Executive Board hoe de beoordeling en selectie van de industrie/MKB plannen wordt uitgevoerd (in werkpakket 3) en hoe bij de werkpakketten 1 en 2 wordt omgegaan met uitbesteding. De Executive Board zal zich waar nodig laten bijstaan middels (onafhankelijk) advies. Aan belangstelling vanuit de industrie ontbreekt het niet. We zijn inmiddels met een redelijk aantal partijen in gesprek over hun plannen en over wensen t.a.v. deelname in de wetenschappelijke werkpakketten 1 en 2.

Ten slotte zijn er binnen het consortium goede afspraken gemaakt over het functioneren van het industrie (en informatie) loket. Inmiddels heeft ITER-NL vanuit hun programmabureau ondersteuning van Riet Schütz, werkzaam bij TNO, die de ontvangst, distributie en verdere afhandeling van de vragen en opmerkingen via het loket zal coördineren. Bij een bericht kunt u rekenen op een snelle statusmelding. Het emailadres voor het loket is t/m maart 2007 riet.schutz@tno.nl. In april hopen we een ITER specifiek emailadres te krijgen, waarover we u t.z.t. zullen informeren. Riet is ook telefonisch bereikbaar op nummer 015 2696407.

WP1 : Upper Port Viewer

Op het gebied van de Upper Port Viewer (UPV) hebben de laatste twee maanden een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden met wetenschappers en ingenieurs vanuit verschillende Europese laboratoria. Alhoewel de bijeenkomsten met name gefocust waren op de EFDA (European Fusion Development Agreement) taken op het gebied van de UPV, heeft ook overleg plaatsgevonden om te komen tot de oprichting van een Europees consortium voor het ontwikkelen van de UPV. De twee grote partijen binnen het toekomstige UPV consortium zijn ITER-NL en het Forschungszentrum Jülich, Duitsland. Verder zijn er nog een aantal fusie-instituten die met het consortium mee willen doen, maar daar duidelijk minder resources voor beschikbaar kunnen maken. Dit zijn UKAEA (Engeland), IPP Garching (Duitsland), ENEA-RFX (Italië) en CEA (Frankrijk). In de komende maanden zal er worden

aangestuurd op het formeel oprichten van een consortium voor de UPV, waarbij ITER-NL zich wil gaan opwerpen om het consortium te trekken.

WP2 : Upper Port Launcher

De besprekingen met betrekking tot het Europese consortium voor de Upper Port Launcher (UPL) zijn al wat verder gevorderd. Met de diverse partners is al overeenstemming bereikt over de taakverdeling, de consortiumstructuur en de bemensing van diverse werkpakketten. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van een Memorandum of Understanding. Zodra dat getekend is door alle partijen kan het consortium gaan tenderen op het UPL pakket, dat in de toekomst door de European Legal Entity binnen Europa zal worden uitbesteed. De leiding van het UPL consortium ligt bij het Forschungszentrum Karlsruhe (Duitsland) – tevens verantwoordelijk voor de overall port structuur en de launcher handling test facility. CRPP (Zwitserland) is verantwoordelijk voor de mm-wave launcher gebaseerd op het front steering principe. ITER-NL is de derde grotere partner in dit consortium en zal zich met name gaan werpen op het ITER reception test bed voor upper ports, remote handling positioning en viewing tools, starlingseffecten en materialen alsmede real-time control. IPP-Garching (Duitsland) en ENEA-CNR (Italië) zijn twee kleinere partners binnen dit consortium.

Het ITER test bed bestaat nog niet als officieel procurement pakket. Vandaar dat er druk gewerkt wordt om het ITER team – in het design review – te overtuigen van de noodzaak voor een test bed voor alle port plugs (UPL's en diagnostische port plugs – incl. UPV). Naar verwachting wordt er in de loop van dit jaar een studie uitgevoerd wat nu precies de functionaliteit van het test bed moet zijn.

WP3 : Technology Transfer

WP3 heeft als voornaamste doel om initiatieven vanuit het Nederlandse bedrijfsleven om iets te ondernemen rond ITER te ondersteunen en te bevorderen. Omdat de activiteiten met bedrijven in WP3 niet kunnen starten voordat de officiële beschikking en de bijbehorende fondsen binnen zijn is de afgelopen periode vooral gebruikt om een aantal zaken voor te bereiden zodat we straks vlot van start kunnen gaan. Belangrijk hierbij was het vertalen van de voorwaarden waaraan het ITER-NL project moet voldoen en de criteria waaraan de resultaten van het project zullen worden afgemeten naar richtlijnen en overeenkomsten voor bedrijven die straks een beroep willen doen op ondersteuning vanuit ITER-NL voor hun plannen. Dit proces is nu vrijwel afgerond. Daarnaast zijn alle bestaande contacten met bedrijven in kaart gebracht en zijn ook een aantal nieuwe contacten gelegd. Zoals gezegd verwachten we nog deze maand het officiële startsein voor WP3 te kunnen geven. Zodra het zover is zullen wij via deze nieuwsbrief en de website (www.iter-nl.nl) de procedure voor het indienen van plannen bekendmaken.

Vermelding DeMaCo op de ITER website

Op de ITER website werd in het nieuwsbericht van 7 maart 2007 melding gemaakt van het feit dat het Nederlandse bedrijf DeMaCo een EU contract verworven heeft voor de bouw van een 'full size prototype ITER cryogenic vacuum pump' dat werd verleend via de European Fusion Development Agreement (EFDA). Dit is goed nieuws voor DeMaCo en Nederland - het biedt goede kansen voor een toekomstige levering aan ITER. Echter - de race is nog niet gelopen: het prototype moet goed voldoen en we moeten voor blijven op de Europese

concurrentie - er werd hierop niet bepaald verheugd gereageerd door de concurrentie. Het nieuwsbericht kan worden gelezen via onderstaande link:

<http://www.iter.org/newsline/issues/current/ITERnewsline.htm>

Overig nieuws over ITER-activiteiten in Nederland

Alhoewel het geheel los staat van de activiteiten van ITER-NL, is het leuk om te melden dat de supergeleidende kabels voor de magneten van de toekomstige kernfusiereactor ITER vanaf deze week worden getest bij de Universiteit Twente. De onderzoeksgroep Lage Temperaturen gaat de proeven uitvoeren. De kabels worden afgekoeld tot -269 graden Celsius, 4 graden boven het absolute nulpunt. Bij die temperatuur is de weerstand verwaarloosbaar, waardoor de grote elektrische stroom die in ITER het magneetveld moet opwekken weinig verliezen lijdt. Vervolgens krijgen de proefkabels belastingen te verduren die te vergelijken zijn met de magnetische krachten in de reactor. Als die krachten gepaard gaan met teveel warmte, verliezen de kabels hun supergeleidende eigenschappen en zou ITER te veel energie verliezen. De Universiteit Twente krijgt ruim een miljoen euro voor de proeven. Voor meer informatie zie: http://www.utwente.nl/nieuws/pers/cont_07-008.doc/

ITER-NL op televisie:

Het NOS journaal heeft FOM benaderd i.v.m. een nieuwsitem over kernfusie. Hoogstwaarschijnlijk zal op donderdag 22 maart dit item, waarin ruim aandacht wordt besteed aan ITER-NL worden uitgezonden in het 8 uur journaal.